

אדר התש"ע

בס"ד

מחצית השקל

לפרשת כי תשא (ע"פ שעור מאת שרון רמון)

8. שמואל א', פרק י"א, פסוק ח'

וַיִּפְקְדֵם בְּבִזְק וַיְהִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשִׁים אֶלֶף:

9. רש"י

"וּפְקָדִים בְּבִזְק" - רבותינו אמרו **בשברי חרסים**. (סא"א) לשון אחר: בבזק - באבנים, שנטל מכל אחד **אבן ומנאם**, כמו "וּפְקָדִים בְּטֵלָאִים" (שמואל א' פרק ט"ו, פסוק ד') שנטל מכל אחד **טלה ומנאם** בהם, כמו שהיו מונים אותם **בחצאי שקלים**.

10. המלבי"ם

כי כל עוד שהעם מתאחדים והם כולם כאיש אחד, זכות הרבים גדול מאד, אבל כשמונים אותם, שאז **מפרידים כל איש בפני עצמו**, ויחופשו מעשיהם, ואז ישלוט בהם הנגף.

11. רבנו בחיי

אין הברכה מצויה לא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין... שהנסים הנסתרים הם בכל יום ויום ושהוא בדבר שאינו מנוי ומדוד, כי אם הייתה הברכה חלה במנוי לא היה נס נסתר אלא מפורסם ואין כל אדם זוכה לנס מפורסם... ומטעם זה צוותה התורה שלא ימנו ישראל לגולגולות אלא בשקלים כדי שתהיה הברכה חלה עליהם ברבוי זרעם בנס נסתר, ושלא ישלוט בהם עין הרע השולטת בעצם הדבר המנוי...

12. רד"ק

אמרו רז"ל: כל זמן שנמנו ישראל לצורך לא חסרו, שלא לצורך חסרו, כמו בימי דוד...

13. שמואל ב', פרק כ"ד

(ג) וַיֹּאמֶר יוֹאָב אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֹּסֵף ה' אֶלּוֹקֵינוּ אֶל הָעָם כֹּהֵם וְכֹהֵם מֵאָה פְּעָמִים וְעֵינֵי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ רְאוּת נֹאדֹנָי הַמֶּלֶךְ לָמָּה חָפֵץ בְּדַבֵּר הַזֶּה:

14. האברבנאל

הכה לב דוד אותו, שראה חטאו במה שהתגאה עם עמו ונחלתו ומה יסור לבו שהוא העזר האמיתי...

15. הרלב"ג

והנה החטא היה בזה המספר לפי מה שאחשוב כי זה יורה על שדוד היה שם בשר זרועו בבטחו על רב העם ולא היה ראוי שיבטח כי אם בשם יתברך...

1. שמות פרק ל'

(יא) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יב) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנִתְּנוּ אִישׁ כַּפָּר נִפְשׁוֹ לַה' בַּפְּקֹד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בַּפְּקֹד אֹתָם:

(יג) זֶה יִתְּנוּ כָּל הַעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִחֻצֵי הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל מִחֻצֵי הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַה':

(יד) כָּל הַעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה יִתֵּן תְּרוּמָת ה': (טו) הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחֻצֵי הַשֶּׁקֶל לַתֵּת אֶת תְּרוּמָת ה' לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם:

(טז) וְלִקְחֹתָ אֶת קֶסֶף הַכֹּפָרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזָכְרוֹן לִפְנֵי ה' לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם:

2. שמות פרק ל"ח

(כה) וְכֶסֶף פְּקֻדֵי הַעֲדָה מֵאֵת כָּפָר וְאֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ:

(כו) בָּקַע לְגִלְגַּלֹּת מִחֻצֵי הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכֹל הַעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה לְשֹׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֹׁת אֲלָפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים:

(כז) וַיְהִי מֵאֵת כָּפָר הַכֶּסֶף לְצַקֵּת אֶת אֲדֹנָי הַקֹּדֶשׁ...

(כח) וְאֵת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים עָשָׂה וַיִּזְכֹּר לְעַמּוּדָיִם...

3. במדבר פרק א'

(ב) שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ...

(ג) מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצַבְאוֹתָם אֹתָהּ וְאֶהְרֹן...

4. המלבי"ם

ומה שאמר בלשון כי תשא שמורה על הרשות, אם תרצה לישא, ולא אמר בלשון צווי... והיה רק הודעה על העתיד באם תצטרך לכך.

5. רש"י, שמות פרק ל'

(יב) כשתחפוץ לקבל סכום מניינם לדעת כמה הם אל תמנם לגולגולות, אלא יתנו כל אחד מחצית השקל ותמנה את השקלים ותדע מניינם. ולא יהיה בהם נגף, שהמניין שולט בו עין הרע, והדבר בא עליהם, כמו שמצינו בימי דוד.

6. רמב"ן שם

צווה הקב"ה את משה כאשר תשא ראש בני ישראל במניין יתנו כפר נפש מחצית השקל... כלל המצווה, כאשר תשא ראשם תעשה כן, שיכנס בכלל כל פעם שימנם.

7. שמואל א', פרק ט"ו, פסוק ד'

וַיִּשְׁמַע שָׂאוּל אֶת הָעָם וַיִּפְקְדֵם בְּטֵלָאִים מֵאֵתִים אֶלֶף רִגְלֵי וַעֲשָׂרַת אֲלָפִים אֶת אִישׁ יְהוּדָה.